ה הָאֲבֵל (טז) בְּיוֹם (ז) [ד] רִאשׁוֹן (יז) אָסוּר לְהָנִיחַ תְּפִלִּין, (יח) מִכָּאן וְאֵילָךְ (ה) (יט) חַיָּב אֲפִלּוּ בָּאוּ (כ) פָּנִים (ו) חֲדָשׁוֹת: ו [י]בְּתִשְׁעָה בְּאָב (כא) חַיָּבִין בִּתְפִלִּין (וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקנ"ה (ס"ק)): ז (ו) [יא]חָתָן וְשׁוֹשְׁבִינָיו (פַּרוּשׁ, רֵעָיו הַשְּׂמֵחִים עִמּוֹ) (כב) וְכָל בְּנֵי חֻפָּה, (כג) פְּטוּרִים, מִשּׁוּם דְּשָׁכִיחַ שְׂכָרוּת וְקַלּוּת רֹאשׁ:

ח * [יב]פּוֹתְבֵי תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת, * הֵם (מ) (כד) וְתַגָּרֵיהֶם (כה) וְתַגָּרֵי תַגָּרֵיהֶם וְכָל הָעוֹסְקִים בְּמְלֶאכֶת שָׁמַיִם, פְּטוּרִים [יג]מֵהֲנָחַת תְּפִלִּין כָּל הַיּוֹם, זוּלַת בְּשָׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה. הַגָּה: * וְאִם הָיוּ (כו) * צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת

ה מוֹעֵד קָטָן כ"א (ע"א), וּכְדַעַת הָרַי"ף שָׁם (יג). ו רא"ש פֶּרֶק בְּתֵרָא דְּתַעֲנִית (סי' ז). ז סַכָּה כ"ה (ע"ב). ח שָׁם כ"ו (ע"א).

ט רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יג ח"ג, ע"י"ש) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ נִסִּים (סוכה יא. ד"ה ואיכא) וְהַגְּהוֹת אֲשֶׁרִי (סוכה פ"ב סי' ו) בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' רצט) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות ט: ד"ה למימרא).

## בַּאֵר הֵיטֵב

ה (ז) **רִאשׁוֹן.** פָּרוּשׁ, בְּיוֹם הַקְּבוּרָה, דְּבְיוֹם הַמִּיתָה פָּטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִקְבַּר, דְּאִז מִקְרֵי אוֹנֵן. וְהוּא הַדִּין אִם שָׁמַע שְׁמוּעָה קְרוֹבָה, אִסּוּר גַּם כֵּן לְהָנִיחַ תְּפִלִּין בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן, כְּמוֹ יוֹם הַקְּבוּרָה. ט"ז בְּיוֹרֵה דֵּעָה סִימָן ת"ב סָעִיף קָטָן א'. וּמְהָרִי"ט ץ"ץ בְּחִדּוּשָׁיו (נדפס בסוף השו"ת) לְפָרֵק אֵיזֶהוּ נָשָׁךְ דף י"ב (ע"א מדפי הספר) כָּתַב דִּנְקָטִינַן דְּדַוְקָא יוֹם הַמִּיתָה וְיוֹם הַקְּבוּרָה פָּטוּר מִן הַתְּפִלִּין יוֹם רִאשׁוֹן, אֲבָל כְּשֶׁהַמִּיתָה הָיָה יוֹם אֶחָד וְהַקְּבוּרָה יוֹם אַחֵר, חַיָּב בְּתְפִלִּין אֲפִלּוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן, עַיֵּן שָׁם: (ה) **חַיָּב.** מִשְׁמַע דְּחַיָּב מִיָּד, אֲבָל בְּיוֹרֵה דֵּעָה סִימָן שפ"ח (ס"א) כָּתַב אַחַר הָנֵץ הַחַמָּה. עַיֵּן מֵגֵן אַבְרָהָם. וְעוֹלַת תָּמִיד (סק"ה). כָּתַב הָאַרי"ז זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (סעמי המצוות פר' ריח"ו) דְּאֵין לְהָנִיחַ תְּפִלִּין דְּרַבָּנוּ תָּם כָּל שִׁבְעָה יְמֵי אֲבֵלוּת. וּמֵגֵן אַבְרָהָם (שם) פָּסַק דְּאִם בָּאוּ פָּנִים חֲדָשׁוֹת אֵינוֹ מֵנִיחַ לְכַתְּחִלָּה עַד שֶׁיֵּלְכוּ, אֲבָל אִם מֵנִיחַ אֵינוֹ חוֹלֵץ, עַיֵּן שָׁם: ז (ו) **חָתָן וְשׁוֹשְׁבִינָיו.** בְּתִשׁוּבַת רַמ"א סִימָן קל"ב כָּתַב דְּחָתָן בַּזְּמַן הַזֶּה חַיָּב בְּתְפִלָּה וּבִתְפִלִּין, וְכֵן נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג בַּזְּמַן הַזֶּה בְּאַרְצוֹת אֵלּוּ דְּחָתָן וְכָל בְּנֵי חֻפָּה הַמְּפֻרְסָמִים לֹא הַפְסִיד אִם הֶחָתָן מֵסֵב אֶצְלָם, עַיֵּן שָׁם וּבְכֻנְסָת הַגְּדוֹלָה (הגב"י) ח (מ) **וְתַגָּרֵיהֶם.** דְּוַקָא הַלּוֹקְחִים כְּדֵי לְהַמְצִיאָם לְמִכֹּר לְמִי שֶׁצָּרִיךְ לָהֶם, אֲבָל אִם עוֹשֶׂה כְּדֵי לְהִשְׁתַּכֵּר לֹא מִקְרֵי עוֹסֵק בְּמִצְוָה. מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ח):

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

סוף סִימָן כ"ב: ה [ד] **רִאשׁוֹן.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בְּשִׁמְּעָה קְרוֹבָה, כָּתַב בְּשֶׁלְמֵי צִבּוּר (דיני תפילין ס"ה) בְּשֵׁם סֵפֶר שֵׂכֶל יְהוּדָה לְמַהֲרַ"י עַיְיאַשׁ בְּיוֹרֶה דֵּעָה (סי' שפח),

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הֲבֵאי הַמְּזִיקִים לַגּוּף וְלַנֶּפֶשׁ, וּלְפָנוֹת הַלֵּב לְקַבֵּל עֲלֵיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּקָדֻשָּׁה: ה (טז) **בְּיוֹם רִאשׁוֹן.** פָּרוּשׁ, אֲפִלּוּ בַּיּוֹם שֶׁנִּקְבַּר (יז) שְׁאֵינוֹ יוֹם הַמִּיתָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא יוֹם רִאשׁוֹן לַאֲבֵלוּת וְלִמְנַחֲמִים, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ אִם נִקְבַּר (יח) בַּלַּיְלָה לֹא יָנִיחַ תְּפִלִּין בַּיּוֹם. אֲבָל אִם מֵת אוֹ נִקְבַּר בְּחוֹל הַמּוֹעֵד, מֻנָּח תְּפִלִּין בֵּין בְּחוֹל הַמּוֹעֵד [וְהַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ע"א (משז"ז סק"ה) מְקַפְּקֵף בָּזֶה, דְּמִכָּל מָקוֹם יוֹם מַר הוּא לוֹ הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, וְעַל כָּל פָּנִים צָרִיךְ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, וּבְלֹאו הָכִי הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַל תְּפִלִּין בְּחֹל הַמּוֹעֵד] וּבֵין לְאַחַר הַמּוֹעֵד, אַף שֶׁהוּא יוֹם רִאשׁוֹן לַאֲבֵלוּת, מִכָּל מָקוֹם כְּבָר נֶחְמְדוּהוּ מְנַחֲמִים בַּמּוֹעֵד. וְכֵן כְּשֶׁנִּקְבַּר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, יָנִיחַ תְּפִלִּין בְּאָסְרוּ חַג, דְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי עוֹלֶה לְמִנְיַן שִׁבְעָה, וְיוֹם שֶׁאַחַר הַמּוֹעֵד יַחְשֹׁב לְשֵׁנִי. וְכֵן אִם שָׁמַע שְׁמוּעָה קְרוֹבָה [דְּהַיְנוּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים אֲפִלּוּ בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים עַצְמוֹ] גַּם כֵּן דִּינוֹ כְּיוֹם הַקְּבוּרָה, וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם שָׁמַע בַּלַּיְלָה, לֹא יָנִיחַ תְּפִלִּין בַּיּוֹם, וַאֲפִלּוּ בָּא לוֹ שְׁמוּעָה קְרוֹבָה כְּשֶׁכְּבָר הֵנִיחַ תְּפִלִּין וְהִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל, חוֹלְצָן. וְאִם שָׁמַע שְׁמוּעָה רְחוֹקָה, דְּהַיְנוּ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים שֶׁאֵין הָאֲבֵלוּת רַק שָׁעָה אַחַת, מֻתָּר לְהָנִיחַ תְּפִלִּין, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְחָלְצָן. וְעַל כֵּן אִם בָּא לוֹ הַשְּׁמוּעָה בְּאֶמְצַע פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וּכְהָאי גַּוְנָא, לֹא יַחֲלֹץ הַתְּפִלִּין רַק יַחֲלֹץ מִנְּעָלָיו מִשּׁוּם אֲבֵלוּת. וְאִם עַל יְדֵי הַשְּׁמוּעָה בָּא לִידֵי בֶּכִי, צָרִיךְ לְחָלְצָן, כִּדְמוּכָח מִיּוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שפ"ח סָעִיף ב' וְסִימָן ת"ב בְּשַׁ"ךְ סָעִיף קָטָן ב', וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ט': (יז) **אָסוּר.** תְּפִלִּין נִקְרָאִין פְּאֵר בַּפָּסוּק (יחזקאל כד יז), וְאָבֵל מְעוֹלֵל בָּאֲפָר, וְאֵין נָאֶה לְתַת פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר: (יח) **מִכָּאן וְאֵילָךְ.** דִּכְתִיב (עמוס ח י) 'וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר', שֶׁמַּע מִינַּהּ דְּעִקַּר מְרִירוּת הוּא יוֹם רִאשׁוֹן: (יט) **חַיָּב.** מִשְׁמַע דְּחַיָּב מִיָּד. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים (יג) דִּבְיוֹם שֵׁנִי אֵין לְהָנִיחַ קֹדֶם הָנֵץ, עַל כֵּן מַהֲנְכוֹן לְהַמְתִּין מִלְּהָנִיחַ עַד אַחַר הָנֵץ: (כ) **פָּנִים חֲדָשׁוֹת.** לְנַחֵם אוֹתוֹ. וּמִשְׁמַע דְּמֻנָּחִים לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל (יז) הָאַחֲרוֹנִים מַסְקֵי דְּאֵין לְהָנִיחַ בִּפְנֵיהֶם תְּפִלִּין עַד שֶׁיֵּלְכוּ לָהֶם, אֶלָּא דְּאֵין חוֹלֵץ אִם הֵנִיחַ קֹדֶם שֶׁבָּאוּ פָּנִים חֲדָשׁוֹת: ו (כא) **חַיָּבִין בִּתְפִלִּין.** דְּלֹא חָמִיר תִּשְׁעָה בְּאָב מִשְּׁאָר יְמֵי אֲבֵלוּת: ז (כב) **וְכָל בְּנֵי חֻפָּה וְכוּ'.** וְדַוְקָא (טו) בְּמָקוֹם הַחֻפָּה, דְּשָׁם שְׂכִיחַ שְׂכָרוּת וְקַלּוּת רֹאשׁ: (כג) **פְּטוּרִים.** בְּתְשׁוּבַת רַמ"א סִימָן קל"ב כָּתַב דְּהָאִידָּנָא שֶׁאֵף הַחָתָן חַיָּב בְּקִרְיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה [כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ע' (ס"ג)], מִמֵּילָא חַיָּבִין הֶחָתָן וְכָל בְּנֵי הַחֻפָּה גַּם בִּתְפִלִּין, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) שֶׁמְּפַקְפֵּק בִּדְבָרָיו, וּמְצַדֵּד לִפְסֹק כְּהַשַּׁלְחָן עָרוּךְ דִּפְטוּרִין מִתְּפִלִּין בְּעֵת הַמְּשׁתֶּה, וְגַם לְעִנְיַן תְּפִלָּה הַמַּקֵּל כְּדַעַת רַשַּׁ"י (סוכה כו. ד"ה משום) לִפְטֹר בְּעֵת הַמְּשׁתֶּה לֹא הִפְסִיד אִם הֶחָתָן מֵסֵב אֶצְלָם, דְּאִז מִדִּבְרֵי הַגְּרָ"א מְשֻׁמָּע שֶׁאֵין לְהָקֵל לְעִנְיַן תְּפִלָּה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף בְּסִימָן רל"ב (ד"ה כתוב בתרומת הדשן). וְעַיֵּן בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"ח) וּבְבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ח) דְּנִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג כְּהָרַמ"א, שֶׁהֶחָתָן וְכָל סִיעָתוֹ קוֹרִין וּמְנִיחִין תְּפִלִּין וּמִתְפַּלְלִין מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי: ח (כד) **וְתַגָּרֵיהֶם.** אַף שֶׁמְּרוִיחִין מִזֶּה. וְדַוְקָא אִם עִקַּר כַּוָּנָתָם כְּדֵי לְהַמְצִיאָן לְמִכֹּר לְמִי שֶׁצָּרִיךְ לָהֶם, אֲבָל אִם עִקַּר כַּוָּנָתָם רַק לְהִשְׁתַּכֵּר [מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)]: (כה) **וְתַגָּרֵי תַגָּרֵיהֶם.** הַקּוֹנִים מִן הַקּוֹנִים לְמִכֹּר עַל יָד עַל יָד: (כו) **צְרִיכִים וְכוּ'.** כְּגוֹן שֶׁנִּזְדַּמֵּן לוֹ קוֹנֶה שֶׁרוֹצֶה לִקְנוֹת סְתָ"ם, וְהַקּוֹנֶה רוֹצֶה לִפְרֹשׁ בַּיִּם אוֹ בְּשֵׂדֶה עַכְשָׁו,

## בַּאוּר הַלָּכָה

שְׁכָתַב הַבַּ"ח (ס"ד), דַּעַל כָּל פָּנִים עֲשָׂרָה שָׁנָה הַלּוֹמֵד תַּלְמוּד וּמֵבִין יָכוֹל לְהָנִיחַ תְּפִלִּין, דְּעַלְיוֹ בְּוַדַּאי נוֹהֵג לִקְמוֹ אִם יוֹדֵעַ לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מֵהַדְּבָרִים הַנִּזְקָרִים בְּסִמּוּךְ:

ח * כּוֹתְבֵי סִפְרִים תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת וְכוּ'. כָּךְ צָרִיךְ לוֹמַר, הֵכִי אִיתָא בִּגְמָרָא (סוכה כו.) וּבְכָל הָרִאשׁוֹנִים:

* הֵם וְתַגָּרֵיהֶם וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כד) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם מֵגֵן אַבְרָהָם.

וְלַעֲנִיוּת דַּרְכֵּי צָרִיךְ עִיּוּן מִבָּבָא מְצִיעָא דף פ"ב עַמּוּד ב', מַר סָבַר מִצְוָה קָעָבִיד שֶׁהִלְוָהוּ וּמַר סָבַר לָאו מִצְוָה קָעָבִיד שֶׁלְּהָנְאָתוֹ מְתַכֵּוֵן, וְעַיֵּן בְּרַשַּׁ"י שָׁם דְּבִזּוּי הַפַּתְחִיל בְּמִלְוָה וְכוּ' אֲפִלּוּ הָכִי אֵינָא יָכוֹל לְהָבִין שֶׁהוּא מִצְוָה קָעָבִיד וְעַיֵּן בְּרַשַּׁ"י שָׁם דְּבִזּוּי הַפַּתְחִיל וּפְשׁוּטוֹ דְּאִי לָאו מִצְוָה קָעָבִיד שֶׁלְּהָנְאָתוֹ מְתַכֵּוֵן, דְּאֲפִלּוּ הֵיכָא שֶׁהוּא מְכֻוָּן לְהָנְאָתוֹ גַּם כֵּן מִיקְרֵי עוֹסֵק בְּמִצְוָה וּפְטוּר מִלְּמֵיתַב רִיפְתָּא לְעַנְיָא, דְּעַל יְדֵי זֶה הֲוֵי שׁוֹמֵר שָׂכָר. וְאוּלַי דִּכְתָנַת הַמְּקֻרָּא בְּמַה שֶׁאָמַר מַר סָבַר מִצְוָה קָעָבִיד שֶׁהִלְוָהוּ, הַיְנוּ שֶׁמִּתְכַּוֵּן מִכְּבָר בְּזֶה לִקַּיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאוֹ וּמְכֻוָּן לְהָנְאָתוֹ גַּם כֵּן, וְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר סָבַר דִּלְהָנְאָתוֹ לְבַד מְכֻוָּן, וּכְעֵין מַה שֶּׁפָּרַשׁ רַשַּׁ"י בְּפָסְחִים דף ח' עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הָרֵי זֶה צַדִּיק גָּמוּר וְכוּ' עַיֵּן שָׁם, אֲבָל אִם אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁמְּכַוֵּן לְהָנְאָתוֹ רַק כְּדֵי לְהַרְוִיחַ, לֹא מִיקְרֵי עוֹסֵק בְּמִצְוָה. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי, דְּאִם מְכֻוָּן לְשֵׁנֵיהֶם בְּשָׁוֶה מִיקְרֵי עוֹסֵק בְּמִצְוָה,** וּכְעֵנְיַן מַה שֶּׁפָּסַק הָאֲלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן תקפ"ט סָעִיף קָטָן ח', דְּאִם תָּקַע בְּשׁוֹפָר לְהִתְלַמֵּד וְגַם לְצֵאת בּוֹ יְדֵי מִצְוָה יָצָא עַיֵּן שָׁם וְתָבוֹ. **וְדַע עוֹד, דְּלִעְנְיַן כְּתִיבַת סְתָ"ם גּוֹפָא כְּמוֹ שֶׁמְּצוּי שֶׁהַכּוֹתֵב לְהִשְׁתַּכֵּר, מִסְתַּפִּיקְנָא לוֹמַר דְּאֲפִלּוּ הָכִי מִיקְרֵי בְּכְלַל עוֹסֵק בְּמִצְוָה,** אַף דְּזִלְזוּל הוּא הֵיכִי דְּהַמְּגֵן אַבְרָהָם שֶׁהֶבִיא מִפֵּרוּשׁ רַשַּׁ"י (סוכה שם ד"ה תגריהן), נִרְאֶה לַעֲנִיוּת דַּרְכֵּי לְחַלֵּק אַף דְּעַל יְדֵי זֶה יִפֹּל מִמֶּילָא גַּם כֵּן הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַמְּגֵן אַבְרָהָם, וְהוּא דְּלִעְנְיַן כְּתִיבָה גּוּפָא דְּהִיא בְּוַדַּאי עֶצֶם מִצְוָה כְּדִכְתִיב (דברים ו ט) 'וּכְתַבְתָּם' וְרַק דְּאֵינָהּ גְּמִר מִצְוָה קֹדֶם הַקְּשִׁירָה, וְכִדְמוּכָח בְּמְנָחוֹת (מ"א) [מ"ב] עַמּוּד ב' הוּא תָּמִיד בְּכְלַל עוֹסֵק בְּמִצְוָה, **וַאֲפִלּוּ אִם אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁעִקַּר הִתְחָלָתוֹ לִכְתֹּב הָיָה רַק בִּשְׁבִיל שָׂכָר וּלוּלֵי זֶה לֹא הָיָה מַתְחִיל, מִכָּל מָקוֹם אָמְרִינַן דְּהִשְׁתָּא שֶׁכּוֹתֵב אֵין מְכֻוָּן כְּלָל רַק שֶׁכּוֹתֵב סְתָם לְשֵׁם מִצְוַת תְּפִלִּין כַּדִּין,** וּמַה שֶּׁפָּרַשׁ רַשַּׁ"י (שם) הַלּוֹקְחִין כְּדֵי לְהַמְצִיאָן לְמִכֹּר, הַיְנוּ רַק עַל יְדֵי שֶׁמְּכֻוָּן לְשֵׁם מִצְוָה, וְכֵן נִתְפַּשֵּׁט בְּשֵׁם הָאֲרִי"ז זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (סעמי המצוות פר' ריח"ו) דְּאֵין לְהָנִיחַ תְּפִלִּין דְּרַבָּנוּ תָּם כָּל שִׁבְעָה יְמֵי אֲבֵלוּת. וּמֵגֵן אַבְרָהָם (שם) פָּסַק דְּאִם בָּאוּ פָּנִים חֲדָשׁוֹת אֵינוֹ מֵנִיחַ לְכַתְּחִלָּה עַד שֶׁיֵּלְכוּ, אֲבָל אִם מֵנִיחַ אֵינוֹ חוֹלֵץ, עַיֵּן שָׁם וּבְכֻנְסָת הַגְּדוֹלָה (הגב"י)

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (טז) טַ"ז (סק"ג) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ג) וְדַגּוּל מֵרְבָבָה בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שפ"ח (ס"א) וְדָרְךְ הַחַיִּים (דיני אותן ס"ח), וְכֵן הִסְכִּים בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ד), דְּלֹא כְּמַהֲרִי"ט ץ"ץ (בהידושיו שנדפסו בסוף השו"ת דף יב. מדפי הספר) וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל יד סי"ט): (יז) אֲלִיָּה רַבָּה (שם) וְדָרְךְ הַחַיִּים (שם), וְכֵן כָּל הַפָּעִיף קָטָן: (יח) יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שפ"ח (ס"א): (יט) מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וּפְרִי מְגַדִּים: ז (ו) לֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות הל' תפילין סי' ל אות קיט):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

# הִלְכוֹת תְּפִלִּין סִימָן לח

מִלְּאכְתָּן בְּשָׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, (כז) *אֲז פְּטוּרִין מִקְּרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה וּתְפִלִּין, (כח) *דְּכָל הָעוֹסֵק בְּמִצְוָה פָּטוּר מִמִּצְוָה (ט) אֲחֶרֶת, (כט) *אִם צָרִיךְ לִטְרֹחַ אַחַר הָאֲחֶרֶת, אֲבָל אִם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת בְּלֹא טִרְחָא, יַעֲשֶׂה שְׁתֵּיהֶן (הגהת אשרי בשם אור זרוע (פוסקי פ"ג סי' ו) ומ"ע סי' לקע) ור"ן פרק הישן (פוסקי יח. ד"ה ופליגי ודי"ט ומיהו)): ט (י) (ל) מִצְטַעֵר וּמִי (לא) שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ מְיֻשֶּׁבֶת (יא) עָלָיו וּנְכוֹנָה, פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁאָסוּר לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם: י *לְהַקּוֹרָא (יב) [יב] (לב) בַּתּוֹרָה, (לג) פָּטוּר (לד) מֵהֲנָחַת תְּפִלִּין כָּל הַיּוֹם, זוֹלַת בְּשָׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה: יא מלא יַחֲלֹץ תְּפִלִּין (לה) בִּפְנֵי רַבּוֹ, נֶאֱלָא יִפְנֶה לְצַד אַחֵר (לו) מִפְּנֵי אֵימָתוֹ, וְיַחֲלֹץ שֶׁלֹּא (יג) בְּפָנָיו: יב סהָיָה צָרִיךְ לִתְפִלִּין וּמְזוּזָה וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת לִקְנוֹת

י הִרְמַב"ם בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת תְּפִלִּין (ה"י-ג). כ הָרַב רַבֵּנוּ מְנוּחַ (הובא בכסף משנה שם). ל מָכִילְתָּא (פרשה בא פר' יז), לְפִרוּשׁ רַבֵּנוּ יוֹנָה בְּפֶרֶק ב' דִּבְרָכוֹת (שם). מ בְּשִׁמּוּשָׁא רַבָּא וְסַנְהֶדְרִין ק"א (ע"ב). נ רַשִׁ"י שָׁם (ד"ה שהלל). ס יְרוּשַׁלְמִי שֶׁלְּהֵי מְגִלָּה, וּכְרַב הוּנָא, כֵּן כָּתַב הָרֹא"ש בְּהִלְכוֹת תְּפִלִּין (סי' ל).

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁהַפּוֹסְקִים לֹא גִּלּוּ דַּעְתָּם עַל יוֹם שֶׁנִּי קֹדֶם הַנֵּץ הַחַמָּה, וְיֵשׁ פָּנִים לָכַאן וּלְכָאן, וְצָבִיד עוּבְדָא בְּנַפְשֵׁהּ וְנִתְעַצֵּב בְּיוֹם שֵׁנִי שֶׁלֹּא לְהָנִיחַ תְּפִלִּין עַד הַנֵּץ הַחַמָּה כְּדֵי לְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק, עַיֵּן שָׁם. וְאִם מֵת לוֹ מֵת בְּרֶגֶל אוֹ שָׁמַע שְׁמוּעָה רְחוֹקָה בְּרֶגֶל שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג אֲבֵלוּת, וּמַתְחִיל לִמְנוֹת אַחַר הָרֶגֶל, כָּתַב בְּשָׁעֲרֵי תְּנֻעָה הַגְּדוֹלָה (ז"ד סי' שפח הגה"ט) שֶׁאָסוּר לְהָנִיחַ תְּפִלִּין בְּיוֹם רִאשׁוֹן. וּבְכַרְמֵי יוֹסֵף (כאן, סק"ג) חָלַק עָלָיו וְכָתַב דְּחָיֵב, וְאֶפְשָׁר אִי הָוֶה סָפְקָא, אֵין לְבַטֵּל מִצְוָה רַבָּה כָּזוֹ מִסָּפֵק. וְכֵן כָּתַב בְּבֵית לֶחֶם יְהוּדָה בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שפ"ח (סק"א), וְחָלַק עַל הַנֶּפְנֶת הַגְּדוֹלָה, עַיֵּן שָׁם. וְגַם בְּמֶה שֶׁכָּתַב בְּבֵאֵר הַיֵּטֵב בְּשֵׁם מְהָרִיט"ץ, חוֹלֵק עָלָיו בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק"ב) וּבְמִנְחַת בְּרָכָה (סק"א), וְסִיַּם בָּהּ סוֹף דָּבָר נִרְאֶה לִי דְּיוֹם הַקְּבוּרָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יוֹם מִיתָה אָסוּר בְּתְפִלִּין, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁכֵּן נוֹהֲגִין בְּנֵימִין (סי' סב) וּמַשְׁאֶת בְּנְיָמִין (סק"ג), עַיֵּן שָׁם. וּבְשַׁלְמֵי צִבּוּר (שם) כָּתַב גַּם כֵּן בְּשֵׁם סֵפֶר דֶּרֶךְ הַפָּלָּה דְּלֹא כְּמְהָרִיט"ץ: י [יב] בַּתּוֹרָה. עַיֵּן בְּאֵר

## בַּאֵר הַיֵּטֵב

(ט) אֲחֶרֶת. כָּל זֶה מְיֻרֵי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לִכְתֹּב קֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, אֲבָל מִשֶּׁהִגִּיעַ אָסוּר לְהַתְחִיל, עַיֵּן סִימָן ע"ב סָעִיף ב': ט (י) מִצְטַעֵר. (יא) שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ: י (יב) עָלָיו. (יג) בְּתוֹרָה. אֲבָל הָעוֹסֵק בִּגְמָרָא, אֶפְשָׁר דְּלֹא מִיפְטַר, עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו): (יג) בְּפָנָיו. וְלֹא יַחֲלֹץ קֹמֵי סֵפֶר תּוֹרָה, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן כ"ה סָעִיף (ג') [י"ג]:

## בְּאוּר הֲלָכָה

מִלְבוּשׁ לְדִינָא, וְכֵן מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה מִלְּשׁוֹן 'צְרִיכִין' שֶׁכָּתַב הָרַמְ"א. אַף שֶׁקָּשֶׁה דִּכְיוָן דְּדַעַת הָרַמְ"א הוּא כִּשִׁיטַת הָרַ"ן וּכְמוֹ שֶׁפִּסַּיִם בְּעַצְמוֹ, וּלְהָרַ"ן פָּטוּר בְּכָל גַּוָּנֵי אִם כְּבָר הִתְחִיל לִכְתֹּב כְּמוֹ שְׁמוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכותבין), וְאוּלַי אֶפְשָׁר לוֹמַר דִּכְהָאי גַּוְנָא שֶׁאֶחָד רוֹצֶה לִפְרֹשׁ לַיָּם אוֹ לְשִׂיחָה שֶׁשָּׁם לֹא יַשִּׂיג תְּפִלִּין כְּמָה יָמִים, מֵאֵי אֶפְלוּ לְכַתְּחִלָּה לְהַתְחִיל לִכְתֹּב אֶפְלוּ אַחַר שֶׁהִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, אֶפְלוּ אִם עַל יְדֵי זֶה יַעֲבֹר הַזְּמַן. וּמִכָּל מָקוֹם לֹא נְהִירָא, דִּלְמָא יְחִיב לְהַכְנִיס עַצְמוֹ לָזֶה לְהַתְחִיל לִכְתֹּב אוֹ לִמְהַר לִהְיוֹת עָלָיו שָׁם עוֹסֵק בְּמִצְוָה, וּלְסָלֵק מֵעַצְמוֹ עַל יְדֵי זֶה הַמִּצְוָה עֲשֵׂה דְּקְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלִּין וְכַדּוֹמֶה, וְכִי אוֹמְרִים לוֹ לְאָדָם חֲטָא וְכוּ', וְצָרִיךְ עִיּוּן. גַּם מִדִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם סוֹף סָעִיף קָטָן י' שֶׁכָּתַב דְּכָל זֶה מְיֻרֵי וְכוּ' לֹא מַשְׁמַע כֵּן, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר דְּהוּא לֹא אְיְרֵי בְּכָהֵי גַּוְנָא דְּהַלְבוּשׁ. וְלוּלֵי דִּבְרֵי הַלְּבוּשׁ הָיָה אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּכוֹנַת הָרַמְ"א בְּמֶה שֶׁכָּתַב שֶׁהִיוּ צְרִיכִין, רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהַסּוֹפֵר מְשַׂעֵר שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם לְיַדֵּי קוֹנִים הָרְבֵּה, עַל כֵּן הוּא מְקַדִּים וּמְזָרֵז עַצְמוֹ לָזֶה, דְּאִי לָאו הָכִי מִסְתָּמָא לֹא יַעֲשֶׂה הַסּוֹפֵר כֵּן לִכְתֹּב תָּמִיד יוֹם וְלַיְלָה שֶׁלֹּא יִשְׁאַר לוֹ מְצַט פְּנַאי לְשָׁם מִצְוָה וְאַף לְקַבָּלַת מַלְכוּת שָׁמַיִם וְלִתְפִלִּין, וְכֵן מַשְׁמַע בְּצַבּוּרַת הַיּוֹם:

* אֲז פְּטוּרִין. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כו) מָה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם. וּבְדִיעֲבַד אֶפְלוּ אִם הִתְחִיל בְּאֶמְצַע, אַף עַל פִּי כֵן אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק, דְּמִכָּל מָקוֹם הֲרֵי עוֹסֵק בְּמִצְוָה, וְכִדְאִיתָא שָׁם בְּסִימָן ע"ב דְּאִם הִתְחִילוּ לְהוֹצִיאוֹ אֵין מַפְסִיקִין, וַאֲפִלּוּ אַחַר שֶׁהִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ שָׁם:

* דְּכָל הָעוֹסֵק וְכוּ'. עַיֵּן בְּסִימָן כ"ו (ס"א) דִּשְׁלוּחֵי מִצְוָה גְּבוֹן שֶׁהוּלַךְ לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ לִפְדּוֹת שְׁבוּיִים, הוּא גַּם כֵּן בִּכְלַל עוֹסֵק בְּמִצְוָה וּפָטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת:

* אִם צָרִיךְ לִטְרֹחַ. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כט), וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן (סוכה יא. ד"ה ואיכא). וְאַף דְּהַסּוֹפְסוֹת (סוכה כה. ד"ה שלוחי) וְהָרֹא"ש (סוכה פ"ב סי' ו) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יג ח"ג) מְחַיְּרִין בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם מִשְׁמַע מֵהַבַּיִת יוֹסֵף (שם) וְהָרַמְ"א דְּמִסְכִּימִים לְהַלָּכָה לְהָרַ"ן וְהַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי (על ר"ה שם) בְּשֵׁם אוֹר זָרוֹעַ (ח"ב סי' רצט) מִפְּנֵי הָרְאָיוֹת הָעֲצוּמוֹת שֶׁהֵבִיאוּ לָזֶה, וְכֵן הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ט) הֵבִיא בְּשֵׁם הָרַב הַמַּגִּיד (סוכה פ"ו ה"ד) שֶׁהָרַמְבַּ"ם וְהַגְּאוֹנִים גַּם כֵּן סוֹבְרִים דְּפָטוּר אֲפִלּוּ בְּיָכוֹל לְקַיֵּם שְׁתֵּיהֶן. וְטַעַם הַדָּבָר, כָּתַב הָרַ"ן (שם) לְפִי שֶׁכָּל שֶׁעוֹסֵק בְּמִלְאכְתּוֹ שֶׁל מָקוֹם לֹא חִבְּרוּהוּ תּוֹרָה לִטְרֹחַ וּלְקַיֵּם מִצְוֹת אֲחֵרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ, וְלָכֵן הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַמֵּת פָּטוּר מִתְּפִלִּין וּמִקְרִיאַת שְׁמַע וּמִכָּל הַמִּצְוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁיָּכוֹל אֲז לְקַיֵּם כְּמָה מִצְוֹת, וְכֵן הַחוֹפֵר קֶבֶר לְמֵת פָּטוּר מִכֻּלָּם, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹח מְצַט, שֶׁגַּם בְּשָׁעָה נוֹחוּ נִקְרָא עֲדַיִן עוֹסֵק בְּמִצְוָה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְחַזֵּק כֹּחוֹ לַחְזֹר וְלַחְפֹּר, וְלָכֵן הוּא פָּטוּר אֲז אַף עַל פִּי שֶׁיָּכוֹל אֲז לָתֵת פְּרוּטָה לְעָנִי הָעוֹמֵד אֶצְלוֹ. אֲבָל מִי שֶׁלָּבוּשׁ בִּתְפִלִּין אַף עַל פִּי שֶׁמְּקַיֵּם מִצְוָה, אֵינוֹ נִקְרָא עוֹסֵק בְּמִצְוָה לְהִפָּטֵר מִכָּל הַמִּצְוֹת, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁלּוֹבְשָׁן, אֲבָל לֹא אַחַר כָּךְ, וְכֵן לְעִנְיַן מְשַׁמֵּשׁ אֲבֵלוּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. כָּל זֶה מִתְבָּאֵר מִדִּבְרֵי הָרַ"ן וְאוֹר זָרוֹעַ. וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְ"א 'אֲבָל אִם וְכוּ' בְּלֹא טִרְחָא', רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף טִרְחָה כְּלָל בְּשָׁכִיל מִצְוָה אֶלָּא טִרְחָא אַחַת לְשִׁתֵּיהֶן, וּכְדִרְכּוֹ בְּמִצְוָה הָרִאשׁוֹנָה יָכוֹל לְצַאת יְדֵי שְׁתֵּיהֶן, אִז בְּרִירְאִי יִרְאֶה לְצַאת יְדֵי שְׁתֵּיהֶן, דְּמִהֲרִיטוּ טוֹב אַל יִקְרָא רַע, כֵּן כָּתַב הָרַ"ן שָׁם (ד"ה ומיהו), וּמִתָּרְאָיָה שֶׁהֵבִיא שָׁם עַל זֶה מֵהַגְּמָרָא מַשְׁמַע דְּהִיחִיבָא הוּא מֵאַז הַדִּין, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא מַקְשֵׁי הַגְּמָרָא שָׁם מִידֵּי, וְעַיֵּן:

י * הַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה פָּטוּר וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ל"ג דְּלָזֶה חָיֵב, לְהִיוֹת עָלָיו תְּפִלִּין. וְהַגְּרַ"א פָּסַק בְּבַאוּרוֹ, א]דְּוַדַּאי מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ, כְּגוֹן רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי וַחֲבֵרָיו, אֲבָל כְּגוֹן אָנוּ צְרִיכִין לְהַפְסִיק אַף לְתַפִּלִּין: יא (לה) בִּפְנֵי רַבּוֹ. הֵיְנוּ רַבּוֹ מֻבְהָק דְּרוֹב חָכְמָתוֹ הַיְמֵנוּ: (לו) מִפְּנֵי אֵימָתוֹ. (כז) אֲז פְּטוּרִין וְכוּ'. זֶה (מד) אֶפְלוּ אִם כְּבָר חָלַץ רַבּוֹ תְּחִלָּה, אָסוּר. וְאִם מֹשֶׁה עַצְמוֹ קָצָת לְצַד אַחֵר וְהָיוּ מִלְּבוֹת רֹאשׁוֹ בְּפָנָיו, נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּכָל גַּוָּנֵי, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יד). וְעַיֵּן שָׁם עוֹד דְּמַשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּאִם חוֹלְצָן סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה, יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוָּנֵי מִלַּחֲלֹץ אוֹתָם קֹדֶם שֶׁחָלַץ רַבּוֹ,

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְאִי אְפְשָׁר לוֹ לְהַמְתִּין עַד שֶׁהַסּוֹפֵר אוֹ הַתַּגָּר יְקַיְּמוּ מִצְוָה אַחַת שֶׁבָּאָה לִידוֹ כְּגוֹן הָנָחַת תְּפִלִּין אוֹ קְרִיאַת שְׁמַע, וְהוּא הַדִּין שְׁאָר כָּל הַמִּצְוֹת, עַל כֵּן מֻתָּר לִכְתֹּב וּלְמִכֹּר לָזֶה אַף עַל פִּי שֶׁעַל יְדֵי זֶה יַעֲבֹר זְמַן הַמִּצְוָה [לְבוּשׁ]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה צריכים): (כז) אֲז פְּטוּרִין וְכוּ'. וּמִיְּרֵי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לִכְתֹּב קֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, אֲבָל מִשֶּׁהִגִּיעַ הַזְּמַן אָסוּר לְהַתְחִיל לִכְתֹּב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ע"ב סָעִיף ב', כֵּן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"י). אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁצִּיַּרְנוּ מִתְּחִלָּה (ס"ק כו) בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ, שֶׁהַקּוֹנֶה צָרִיךְ לַעֲבֹר בַּיָּם אוֹ בְּשַׁיָּרָא וְאִי אְפְשָׁר לוֹ לְהַמְתִּין עַד שֶׁהַסּוֹפֵר יְקַיֵּם קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, פָּשׁוּט דִּלְכַלֵּי עָלְמָא מֻתָּר הַסּוֹפֵר לַעֲשׂוֹת לוֹ מִלְאכְתּוֹ אִם הוּא מְשַׂעֵר שֶׁיִּשָּׁאֵר לוֹ זְמַן לִקְרוֹת, וְאִם יוּכַל לִקְרֹא פָּרָשָׁה אַחַת מִקֹּדֶם יִקְרָא: (כח) דְּכָל הָעוֹסֵק וְכוּ'. וְדַוְקָא עוֹסֵק בְּמִצְוָה, כְּגוֹן בְּשָׁעָה שֶׁהוּא לוֹבֵשׁ הַתְּפִלִּין אוֹ עוֹסֵק בְּתִקּוּנֵי הָאֲבָדָה, כְּגוֹן לְשָׁטְחָהּ לְצָרְכָּהּ אוֹ לְהָשִׁיבָהּ לִבְעָלֶיהָ וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא, אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְקַיֵּם מִצְוָה, כְּגוֹן שֶׁהוּא כְּבָר לָבוּשׁ תְּפִלִּין אוֹ שׁוֹמֵר אֲבֵדָה שֶׁהִיא מֻנַּחַת כְּבָר בְּחֻבָּתוֹ וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְקַיֵּם מִצְוָה, אֵינוּ עוֹסֵק בְּמִצְוָה, וְלֹא מִפְּטַר מִמִּצְוָה אַחֶרֶת עַל יְדֵי זֶה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה שֶׁכָּאֲרְתִּי יוֹתֵר: (כט) אִם צָרִיךְ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וַאֲפִלּוּ אִם עַל יְדֵי זֶה לֹא יִתְבַּטֵּל הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה, וַאֲפִלּוּ אִם הַמִּצְוָה הַשֵּׁנִיָּה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לַעֲסֹק בָּרִאשׁוֹנָה [אוֹר זָרוֹעַ (ח"ב סי' רצט) וְרִיטְבָ"א (סוכה כה. ד"ה מתני')]: ט (ל) מִצְטַעֵר. אֲפִלּוּ (מז) מִפְּנֵי הַצְּנָעָה. וְעַיֵּן בְּסִמּוּךְ: (לא) שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ וְכוּ'. וּמִיְּרֵי (יז) בְּשֶׁאֵי אְפְשָׁר לוֹ לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ, אֲבָל אִם אְפְשָׁר לוֹ, חָיֵב לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ וְלַהֲנִיחָן: י (לב) בַּתּוֹרָה. אְפְשָׁר (יח) דְּדַוְקָא בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, אֲבָל לֹא בְּעוֹסֵק בְּגִמְרָא, דְּתוֹרָה יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהִיא עַצְמָהּ אוֹת, שְׁנִּזְכַּר בָּהּ יְצִיאַת מִצְרַיִם: (לג) פָּטוּר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁאֵין צָרִיךְ לִפְסֹק מִלְּמוּדוֹ כְּדֵי לַהֲנִיחָם, אֲבָל קֹדֶם לָזֶה (יט) חָיֵב. גַּם בְּאֶמְצַע אִם רוֹצֶה לִפְסֹק וּלְהָנִיחַ, גַּם כֵּן (כ) רַשַּׁאי וְיָכוֹל (כא) לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁפָּטוּר מִלְּהַפְסִיק בְּשְׁבִילָן, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁרוֹצֶה לְהַפְסִיק מִלְּמוּדוֹ הֲרֵי חֲיָב בְּתְפִלִּין מִיַּד שֶׁמַּפְסִיק: (לד) מֵהֲנָחַת תְּפִלִּין. וְאַף עַל גַּב שֶׁמְּחֻיָּב לְהַפְסִיק מִתַּלְמוּד תּוֹרָה כְּדֵי לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁחִיּוּבָן עֲלֵיהֶן, כְּדְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי דַּעֲה סִימָן (ר"מ) [רמ"ו] (סי"ח), (כב) שֶׁאֵנִי מִצְוַת תְּפִלִּין שֶׁעֲקַר תּוֹעַלְתָּהּ הוּא לְתוֹרָה, כִּדְכְתִיב (שמות יג ט) 'וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ', עַל כֵּן מְכַיָּנִין שֶׁכְּבָר עוֹסֵק בַּתּוֹרָה מִקֹּדֶם אִין צָרִיךְ לְבַטֵּל תּוֹרָה בִּשְׁבִיל זֶה, זוֹלַת בִּשְׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה כְּדֵי לְקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְגַם שָׁאנוּ עֲדַיִן אֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּמְחֻיָּב לְהַפְסִיק אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן, וְזוֹלַת בִּשְׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה כְּדֵי לְקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְגַם שָׁאנוּ עֲדַיִן אֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּמְחֻיָּב

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

מ (מז) מִפְּנֵי אֲבָרְהָם (ס"ק יא): (יז) בְּ"ח (ס"ד) וּמִפְּנֵי אֲבָרְהָם (ס"ק יב) וְהַגְּרַ"א וְשֹׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּהָפְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יב): י (יח) כֵּן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יג). וְהִתְעוֹלֵם לא נָהֲגוּ לְחַלֵּק בָּזֶה, גַּם בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א מַשְׁמַע דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ חִלּוּק זֶה, אֶלָּא מִי שְׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ (ס"ק יא): (יט) כֵּן מוּכָח מֵהַגְּרַ"א עַיֵּן שָׁם: (כ) הַגְּרַ"א: (כא) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה גרסינן בפכ"ת): (כב) הַגְּרַ"א: י"א (כג) ט"ז (סק"ד): (מה) אַף דְּבָטוּר מֵעֹל בָּזֶה, כָּבֵר כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה אמר רבא אפור) דְּלְמַעֲשֶׂה נָבוֹן לְחוּשׁ לְהַחְמִיר:

---

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ט) לא חילק בכך.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah